

บทที่ 3 ภาษาตระกูลต่าง ๆ ในสังคมไทย

3.1 ตระกูลภาษา

ตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ประเทศไทยเป็นสังคมหลายภาษา คนไทยส่วนใหญ่พูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา ยิ่งชนกลุ่มน้อยด้วยแล้ว จะสามารถพูดได้ถึง 4-5 ภาษา ภาษาที่ใช้ในประเทศไทยมีความหลากหลายในแง่ต่างตระกูลกัน ในบทนี้จะกล่าวถึงภาษาต่าง ๆ ในสังคมไทยซึ่งจำแนกตามตระกูลภาษา

ตระกูลภาษา (language family) หมายถึงกลุ่มของภาษาที่มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย เราสามารถพิสูจน์ได้ว่าภาษาสองภาษามีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายโดยพิจารณาว่าภาษาทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบหรือไม่ วิธีการที่นักภาษาศาสตร์ใช้พิสูจน์ข้อสงสัยดังกล่าว ได้แก่การเปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐานในหมวดต่าง ๆ เช่นศัพท์อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ศัพท์เกี่ยวกับเครือญาติ ศัพท์เกี่ยวกับธรรมชาติรอบ ๆ ตัวมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาว ท้องฟ้า เป็นต้น และศัพท์เกี่ยวกับกริยาพื้นฐาน เช่น กิน เดิน นั่ง นอน ยืน พูด มอง เป็นต้น

คำศัพท์ในหมวดดังกล่าวในภาษาทั้งสองที่เรานำมาเปรียบเทียบ จะต้องมีความหมายคล้ายกัน และออกเสียงคล้ายกัน คำศัพท์ดังกล่าวนี้ นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติเรียกว่า “คำร่วมเชื้อสาย” (cognate words) คำที่ออกเสียงไม่เหมือนกันเลย หรือมีความหมายต่างกันมาก เราไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกัน

ในการเปรียบเทียบคำดังกล่าว นักภาษาศาสตร์มองหาลักษณะปฏิบัติของเสียง เช่นเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ว่าในภาษาทั้งสอง ความคล้ายคลึงของเสียงเหล่านั้นเป็นการคล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบหรือไม่ (ดูตัวอย่างในบทที่ 2) ถ้าพบลักษณะปฏิบัติมากพอที่จะเชื่อถือได้ เราก็สามารถสรุปได้ว่าภาษาทั้งสองเป็นสมาชิกของตระกูลภาษาเดียวกัน หรือในสเกลที่เล็กลงมาคือเป็นสมาชิก (ภาษาย่อย) ของภาษาเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็นกรณีใด ความคิดพื้นฐาน

ของข้อสรุปนี้ก็คือ ภาษาทั้งสองนั้นมีเชื้อสายร่วมกัน หรือสืบสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกันนั่นเอง

3.2 ตระกูลภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในประเทศไทย

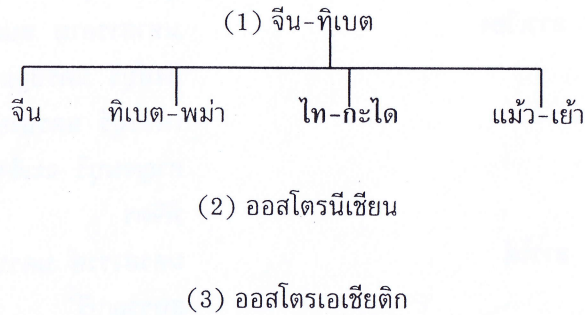
ภาษาที่ใช้ในสังคมไทยทั้งหมดสามารถจำแนกตามตระกูลภาษาออกเป็น 5 ตระกูลใหญ่ ๆ ได้แก่

- (1) **ตระกูลไท-กะได** (Tai-Kadai) ประกอบด้วยตระกูลย่อย 2 ตระกูลคือตระกูลไท และตระกูลกะได ตัวอย่างภาษาตระกูลไท เช่น ภาษาไทย ลาว ผู้ไท ไทลื้อ ฯลฯ ตระกูลกะได เช่น เกลาว (Kelao) ลี (Li) ลาตี (Lati) ลักกะ (laqua) เป็นต้น
- (2) **ตระกูลจีน-ทิเบต** (Sino-Tibetan) แบ่งเป็น 2 ตระกูลย่อย ได้แก่ ตระกูลจีน และตระกูลทิเบต-พม่า
- (3) **ตระกูลแม้ว-เย้า** (Meo-Yao) ซึ่งประกอบด้วยภาษาแม้ว และภาษาเย้า
- (4) **ตระกูลออสโตรเอเชียติก** (Austroasiatic) แต่ก่อนเป็นที่รู้จักในนามตระกูลมอญ-เขมร (Mon-Khmer) ประกอบด้วย 2 ตระกูลย่อยได้แก่ มอญ และเขมร ภาษากูย ภาษามลาบรี (ผีตองเหลือง) และภาษาญฮูร์ (ชาวบน) ก็อยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติก
- (5) **ตระกูลออสโตรนีเซียน** (Austronesian) แต่ก่อนเป็นที่รู้จักกันในนามตระกูลมลายู-โพลินีเซียน ซึ่งประกอบด้วยตระกูลย่อยคือมาเลย์ และโพลินีเซียน ภาษามาเลย์ อินโดนีเซียน ฮาวาย ฟิจิเยน ซาโมน อยู่ในกลุ่มนี้ทั้งสิ้น

ถึงแม้เราจะแยกภาษาตามความสัมพันธ์ทางเชื้อสายออกเป็นตระกูลต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ยังมีผู้สงสัยอีกด้วยว่าตระกูลภาษาเหล่านี้อาจมี

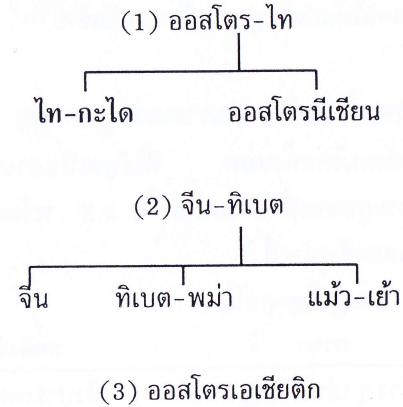
ความสัมพันธ์ทางเชื้อสายซึ่งกันและกันก็ได้ ทำให้มีการพิสูจน์โดยการเปรียบเทียบ คำศัพท์ตั้งวิธีที่กล่าวมาแล้ว เพื่อพิสูจน์ข้อสงสัย เช่น ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต กับ ไท-กะไดมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกันหรือไม่ ภาษาตระกูลไท-กะไดกับตระกูล ออสโตรนีเซียนมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกันหรือไม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การ พิสูจน์ข้อสงสัยดังกล่าว ยังไม่ให้อธิบายที่ถือเป็นข้อยุติได้ ประกอบกับความคิด เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตระกูลภาษาดังกล่าวมีความหลากหลาย ดังนั้น การ กล่าวถึงความสัมพันธ์ไกลโพ้นของตระกูลภาษาเหล่านั้น จึงอยู่ในรูปของสมมติฐาน ที่ต้องการการพิสูจน์ต่อไป สมมติฐานทำนองนี้ ที่ทำให้เราสามารถสันนิษฐานได้ ว่าภาษาตระกูลไท ซึ่งเป็นต้นตระกูลของภาษาไทยปัจจุบัน เคยมีความสัมพันธ์ทาง เชื้อสายกับตระกูลอะไรบ้างมี 3 ข้อดังนี้¹

สมมติฐาน ก. ภาษาตระกูลไท-กะได มีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกับภาษาใน ตระกูลจีน-ทิเบต หรืออีกนัยหนึ่ง ภาษาตระกูลไท-กะได เป็นตระกูลย่อยของ ตระกูลจีน-ทิเบต และไม่สัมพันธ์กับตระกูลออสโตรเอเชียติก และออสโตรนีเซียน สมมติฐานนี้แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

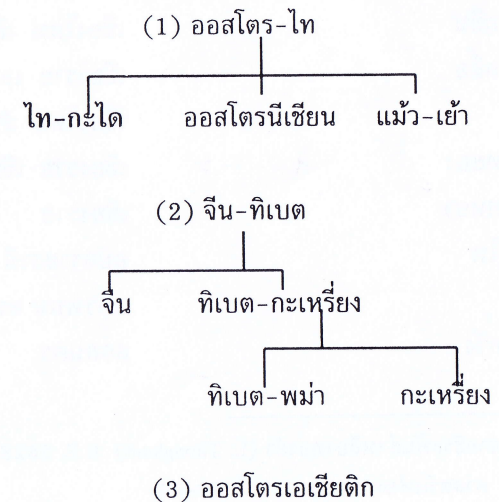

¹ สมมติฐานทั้ง 3 ข้อนี้อ้างมาจาก L. Thongkum B.E. 2528 . Minority Languages of Thailand . ศาสตร์แห่งภาษา เล่ม 5 หน้า 40-41 ผู้เขียนได้ดัดแปลงแผนภูมิ และเขียน ชื่อตระกูลภาษาเป็นภาษาไทย

สมมติฐาน ข. ภาษาตระกูลไท-กะไดสัมพันธ์กับออสโตรนีเซียน (แตกมาจาก ตระกูลออสโตร-ไท ร่วมกัน) ส่วนกลุ่มที่เหลือคือ ตระกูลจีน-ทิเบต และออสโตร เอเชียติก ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

สมมติฐาน ค. ภาษาตระกูลไท-กะได มาจากออสโตร-ไท ซึ่งแยกเป็นออสโตร นีเซียน และแม่-เย้าด้วย ส่วนกลุ่มที่เหลือคือจีน-ทิเบต ซึ่งแตกเป็นจีน และ ทิเบต-กะเหรี่ยง และอีกตระกูลคือออสโตรเอเชียติก ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

จากสมมติฐานทั้ง 3 ข้อนี้ จะเห็นได้ว่ามีผู้คิดว่าภาษาตระกูลไทน่าจะมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกับตระกูลจีน-ทิเบต สัมพันธ์กับออสโตรนีเซียน และสัมพันธ์กับม้ง-เย้าด้วย ตระกูลภาษาที่ไม่มีใครสันนิษฐานว่าภาษาตระกูลไทมีความสัมพันธ์ด้วยเลยได้แก่ตระกูลออสโตรเอเชียติก

3.3 ภาษาในสังคมไทยจำแนกตามตระกูลภาษา

ภาษาในสังคมไทยทั้งหมด ที่ใช้พูดเป็นภาษาแม่สามารถจำแนกตามตระกูลภาษา 5 ตระกูลตามที่กล่าวมาแล้วใน 3.2 พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งที่ใช้พูด ดังแสดงข้างล่างนี้²

3.3.1 ตระกูลไท-กะได

ภาษา	แหล่งที่พูด
ไทยถิ่นต่างๆ เช่นไทยกรุงเทพฯ ไทยถิ่นอีสาน ไทยถิ่นกลาง ไทยถิ่นเหนือ ไทยถิ่นใต้ ฯลฯ	ทั่วประเทศไทย
ไทใหญ่ (ฉาน/เงี้ยว)	เชียงใหม่ เชียงราย ดาก แม่ฮ่องสอน พิจิตร พิษณุโลก ลพบุรี
ไทจีน	เชียงใหม่ เชียงราย
ไทลื้อ	เชียงราย เลย ลำปาง แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน
ไทยอง	เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน
ไทหย่า	เชียงราย
ผู้ไท	อุบลราชธานี สกลนคร กาฬสินธุ์ นครพนม หนองคาย
ไทวัง	สกลนคร

² ข้อมูลได้มาจากธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (L. Thongkum) B.E. 2528. *Minority Languages of Thailand. ศาสตร์แห่งภาษา เล่ม 5. หน้า 33-40*

ภาษา	แหล่งที่พูด
ไทกะเลิง (ไท) ฉ้อ	สกลนคร นครพนม มหาสารคาม สกลนคร บุรีรัมย์ นครพนม หนองคาย
ไทโย้ย (ไท) แสก ไทดำ	สกลนคร นครพนม หนองคาย นครราชสีมา เลย สระบุรี
ลาวโซ่ง	นครราชสีมา อุบลราชธานี นครสวรรค์ สระบุรี นครปฐม สมุทรสาคร เพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี พิจิตร สุโขทัย
ลาวครั่ง	นครสวรรค์ นครปฐม สุพรรณบุรี
ลาวเวียง	มหาสารคาม หนองคาย บุรีรัมย์ สิงห์บุรี นครปฐม ชัยนาท เพชรบุรี นครนายก ปราจีนบุรี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา อุทัยธานี พิจิตร
ลาวใต้	นครสวรรค์ นครปฐม สุพรรณบุรี
ลาวแง้ว	เลย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี
ลาวกาว (ลาว) พวน	อุบลราชธานี น่าน สระบุรี หนองคาย เลย กำแพงเพชร สุโขทัย อุทัยธานี พิจิตร แพร่ สระบุรี เพชรบุรี

นครนายก ปราจีนบุรี
สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา

3.3.2 ตระกูลจีน-ทิเบต

ภาษา	แหล่งที่พูด
ภาษาจีนต่าง ๆ เช่น ต่จิว ฮกเกี้ยน กวางตุ้ง ไทหนาน แคะ และแมนดาริน	เขตเมืองทุกจังหวัดในประเทศไทย
จีนฮ่อ	เชียงใหม่ เชียงราย
มูเซอ	เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก
ลีซอ	เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ สุโขทัย
อีก้อ	เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง
อิมปี	แพร่
บิซู	เชียงราย ลำปาง
อุก๋อง	อุทัยธานี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี
กะฉิ่น	เชียงราย เชียงใหม่ ตาก
กะเหรี่ยง (สะกอ, โป่ว, แบลว, ทองทู่)	สุโขทัย อุทัยธานี แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แพร่ ลำปาง ลำพูน ราชบุรี กาญจนบุรี

3.3.3 ตระกูลมอญ-เขมร

ภาษา	แหล่งที่พูด
มอญ (ม้ง)	สุโขทัย แม่ฮ่องสอน ตาก ลำปาง เพชรบูรณ์ แพร่ น่าน เชียงราย เชียงใหม่
เขมร (เมี่ยน)	เชียงราย ลำปาง น่าน

3.3.4 ตระกูลออสโตรเอเชียติก

ภาษา	แหล่งที่พูด
มอญ (รามัญ)	นครราชสีมา อุทัยธานี ลำพูน กรุงเทพฯ ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา สระบุรี ลพบุรี เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตรัง
ญ้อกูร์ (ชาวบน) เขมร	ชัยภูมิ นครราชสีมา เพชรบูรณ์ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม อุบลราชธานี นครราชสีมา อุทัยธานี จันทบุรี ตรัง ปราจีนบุรี สุพรรณบุรี
ชอง	จันทบุรี ตรัง ฉะเชิงเทรา
กูย (ส่วย)	สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม นครราชสีมา อุบลราชธานี
บรู	อุบลราชธานี
โซ	สกลนคร นครพนม หนองคาย กาฬสินธุ์ มุกดาหาร
ขมุ	เชียงราย น่าน เชียงใหม่ กาญจนบุรี
มลาบรี (ผิวดองเหลือง)	น่าน แพร่
ขะเมต	เชียงราย ลำปาง
ละว้า	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน
สามเแต	เชียงราย

เวียดนาม

หนองคาย อุดรธานี
อุบลราชธานี นครพนม
สกลนคร ร้อยเอ็ด ขอนแก่น
มหาสารคาม กาฬสินธุ์ จันทบุรี

3.3.5 ตระกูลออสโตรนีเซียน

ภาษา	แหล่งที่พูด
มาเลย์	ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สะตูล สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี
โมเคน (อุรัก ลาโว)	สะตูล กระบี่ พังงา ภูเก็ต

3.4 ลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละตระกูล

ภาษาต่างๆ ในตระกูลเดียวกันมักมีลักษณะสำคัญคล้ายคลึงกัน อันเนื่องมาจากการสืบสายมาจากบรรพบุรุษร่วมกัน ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดก็ตาม ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาษาแต่ละตระกูลที่พูดในประเทศไทย³

3.4.1 ลักษณะสำคัญของภาษาตระกูลไท-กะได

ภาษาตระกูลนี้ได้ชื่อว่าเป็นตระกูลคำโดด คืออุดมไปด้วยคำพยางค์เดี่ยวนั้นเอง เช่น กิน นอน นั่ง พ่อ แม่ ลูก ฯลฯ คำหลายพยางค์ในภาษาไทยเกิดจากการยืมคำจากภาษาบาลี สันสกฤต เช่น อากาศ อาหาร ประสูติ บิดา มารดา ยืมจากภาษาเขมร เช่น เสวย ดำเนิน ยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น เปียโน ออกซิเจน คอมพิวเตอร์ ฯลฯ หรือไม่ก็เกิดจากการผสมคำพยางค์เดียวเข้าด้วยกัน เช่น แม่น้ำ พิมพ์ดีด เปลี่ยนแปลง ฯลฯ

ในด้านระบบเสียง ภาษาตระกูลไท-กะได เป็นภาษาวรรณยุกต์ คำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์กำกับ ถ้าเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ ความหมายของคำจะเปลี่ยน

แปลงไป เช่น มา ม้า หมา มีความหมายต่างกัน ถ้าออกเสียงคำว่า ม้า เป็น หมา ความหมายก็จะเปลี่ยนไปด้วย

เสียงพยัญชนะที่ปรากฏในภาษานี้มีทั้งพยัญชนะเดี่ยวและควบกล้ำ แต่ส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะเดี่ยวขึ้นต้นคำมากกว่า ส่วนพยัญชนะตัวสะกดไม่มี พยัญชนะควบกล้ำเลย ส่วนเสียงสระ มีทั้งสระเดี่ยวและสระผสม ในภาษาไทย ความสั้นยาวของสระเป็นลักษณะที่มีนัยสำคัญ

ในด้านระบบไวยากรณ์ ภาษาตระกูลไท-กะได ที่พูดในประเทศไทย มีการเรียงคำแบบประธาน-กริยา-กรรม เช่น ฉันท-กิน-ข้าว

การวางคำขยาย จะวางไว้หลังคำหลักเสมอ เช่น บ้านเพื่อน หมาดู แขนขวา เดินเร็ว กินจุ (บ้าน หมา แขน เดิน และ กิน เป็นคำหลัก ส่วนคำว่า เพื่อน ดู ขวา เร็ว และ จุ ทำหน้าที่เป็นคำขยาย วางไว้ข้างหลังคำหลัก)

นามวลีที่มีลักษณนาม จะเรียงคำแบบ นามหลัก+จำนวน+ลักษณนาม เช่น แมว 3 ตัว บ้าน 3 หลัง เป็นต้น

3.4.2 ลักษณะสำคัญของภาษาตระกูลจีน-ทิเบต

ภาษาตระกูลจีน-ทิเบตเป็นภาษาคำโดด เช่นเดียวกับภาษาตระกูลไทย คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว เช่นคำว่า /?ua51/ 'ฉันท' /tsiaw51/ 'นก' /pha?55/ 'ตี' ในภาษาแต้จิ๋ว คำว่า /pi11/ 'ปี่' /wa11/ 'หมู' /phai24/ 'เปรี้ยว' ในภาษาอิมปี

ในด้านระบบเสียง ภาษาตระกูลนี้เป็นภาษาวรรณยุกต์เช่นเดียวกับตระกูลไท-กะได แต่มีพยัญชนะควบกล้าน้อยมาก พยางค์มักลงท้ายด้วยเสียงสระมากกว่าพยัญชนะ บางภาษาเช่นภาษากะเหรี่ยงไม่มีพยัญชนะตัวสะกดเลย นอกจากนั้นภาษาตระกูลนี้ไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างสระสั้นกับสระยาว แต่มีการแยกความแตกต่างระหว่างสระปรกติกับสระขึ้นจมูก เช่นในภาษาแต้จิ๋ว หรือระหว่างสระปรกติกับสระขึ้นเพดาน เช่นในภาษาอิมปี

ในด้านระบบไวยากรณ์ การเรียงคำในประโยคของภาษาตระกูลนี้มี 2 แบบคือแบบ ประธาน-กริยา-กรรม เช่นในภาษาจีน และแบบ ประธาน-กรรม-กริยา เช่นในภาษาพม่า

³ ข้อมูลส่วนใหญ่ที่จะกล่าวในหัวข้อ 3.4.2 ถึง 3.4.5 ได้มาจาก ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (L. Thongkum B.E. 2528, 44-63)

ตัวอย่างการเรียงคำแบบ ประธาน-กริยา-กรรม เช่น ในภาษาแต้จิ๋ว /ʔaj55 phaʔ55 kiã51/ (แม่-ตี-ลูก) ในภาษากะเหรี่ยง /chwɨ31 ʔo33 thi44/ (หมา-ตี๋ม-น้ำ)

ตัวอย่างการเรียงคำแบบ ประธาน-กรรม-กริยา เช่นในภาษาอิมปี /la33-mi33 pi33 khɯ11/ (เด็กผู้หญิง-ปี-เล่น)

สำหรับการวางคำขยาย ภาษาตระกูลจีน-ทิเบตบางภาษาวางคำขยายไว้หน้าคำหลัก บางภาษาเป็นตรงกันข้าม แต่บางภาษามีลักษณะทั้งสองอย่างปนกัน

ภาษาแต้จิ๋ว เรียก “ไขไก่” ว่า /koj33 niŋ24/ (ไก่-ไข) และ “หมูอ้วน” ว่า /puj11 hɨ33/ (อ้วน-หมู) แต่พูดว่า “เดินเร็ว” เหมือนภาษาไทย /kia11 me51/ (เดิน-เร็ว)

ภาษาอิมปี พูดว่า “ไฟคว้น” /mi33 khwi33/ หมายถึง “คว้นไฟ” แต่พูดว่า “หมูอ้วน” /wa33 thu11/ และ “เปรี้ยวจริง ๆ” /phai14 ka4533-ně 453/

ภาษากะเหรี่ยงเหมือนภาษาอิมปี คือวางคำขยายที่เป็นนามไว้หน้าคำหลัก เช่น /cho33 ʔa44-di33/ (ไก่-ไข) ‘ไขไก่’ นอกนั้นเหมือนภาษาไทย เช่น พูดว่า “บ้านใหญ่” /dɔ44 do22/ และ “เดินช้า” /ha44 no31/

ในด้านการใช้ลักษณนาม ภาษาจีน เช่นแต้จิ๋วพูดว่า “สามตัวนก” /sa33 tsiã55 tsiãw51/ ในขณะที่ภาษาอิมปีและกะเหรี่ยงพูดเหมือนภาษาไทย เช่น อิมปีพูดว่า “ปิ่นสองกระบอก” /na453 ɲi33 po14/ และกะเหรี่ยงพูดว่า “ผ้าห่มสามผืน” /jaʔ22 soʔ44 beʔ22/ เป็นต้น

3.4.3 ลักษณะสำคัญของภาษาตระกูลมั่ว-เย้า

เช่นเดียวกับภาษาไทย ภาษามั่วและภาษาเย้าเป็นภาษาคำโดด มีวรรณยุกต์ ไม่มีพยัญชนะตัวสะกด แต่พยัญชนะต้นซับซ้อนมาก ส่วนเสียงสระเรียบง่าย

ในด้านไวยากรณ์ การเรียงคำเป็นแบบภาษาไทย คือประธาน-กริยา-กรรม เช่น /ku55 cho55 ʔe35/ (ฉัน-กวาด-บ้าน) ในภาษาแม้วขาว

สำหรับการวางคำขยาย ภาษาแม้วขาววางคำขยายไว้ข้างหลังทุกกรณี เหมือนภาษาไทย เช่น /qe33 qai55/ (ไข-ไก่), /so35 lia55/ (ด้าย-แดง), /ʔho35 ndua21/ (เสื้อขาด), /khia35 qeŋ55/ (วัง-ช้า)

เกี่ยวกับการใช้ลักษณนาม ภาษาแม้วขาวพูดเหมือนภาษาจีน คือวางนามหลักไว้หลังสุด เช่นพูดว่า “สาม ตัว แมว” /pe55 tu22 mi35/ เป็นต้น

3.4.4 ลักษณะสำคัญของภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก

ภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติกส่วนมาก มีคำสองพยางค์เป็นส่วนใหญ่ และเสียงเน้นหนักลงที่พยางค์หลัง

ในด้านระบบเสียง ภาษาตระกูลนี้ส่วนใหญ่ไม่มีวรรณยุกต์ ที่มีวรรณยุกต์ ก็เป็นส่วนน้อย เช่น ภาษาเวียดนาม สามเต้า และบางถิ่นของขมุ บางภาษามีลักษณะน้ำเสียงสำคัญ (register) เช่น มอญ ญัฮกุร์ กูย โซ บรู เช่น /tariãʔ/ ‘ควาย’ /pariãŋ/ ‘ดำ’ /mia/ ‘ฝน’ ในภาษาบรู (เครื่องหมาย ˊ หมายถึง ลักษณะน้ำเสียง slightly creaky voice, higher pitch ส่วนเครื่องหมาย ˋ หมายถึง breathy voice, lower pitch, on-glide of low vowels) ส่วนที่ไม่มีทั้งวรรณยุกต์ และลักษณะน้ำเสียงสำคัญ เช่น มลาบรี ละว้า แอสเลียน เป็นต้น

ภาษาตระกูลนี้มีพยัญชนะควบกล้ำมาก โดยเฉพาะพยัญชนะต้น พยางค์มักลงท้ายด้วยพยัญชนะ ส่วนเสียงสระ ภาษาตระกูลนี้แยกความแตกต่างระหว่างสระสั้น และสระยาว

ในด้านระบบไวยากรณ์ การเรียงคำเป็นแบบ ประธาน-กริยา-กรรม เช่น /tapaã ciik muãŋ/ ‘เต้าฉีกตาข่าย’

การวางคำขยายในภาษาตระกูลนี้เหมือนภาษาไทย คือพูดว่า “เนื้อ-วัว” /saʔi tariãʔ/ “กล้วย-สุก” /priãt ceẽn/ “ฝนตก-หนัก” /mia can/ (ภาษาบรู)

สำหรับการใช้คำลักษณนามนั้น ภาษาตระกูลนี้เหมือนภาษาไทย เช่น ภาษาบรูพูดว่า “มะเขือ-สาม-ซาม” /ŋkũũŋ paʔ kantoõŋ/

3.4.5 ลักษณะสำคัญของภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน

ภาษาตระกูลนี้เป็นภาษาที่มีคำหลายพยางค์ มีการเติมหน่วยหน้าศัพท์ หน่วยกลางศัพท์ และหน่วยท้ายศัพท์ เพื่อเปลี่ยนหน้าที่ หรือชนิดของคำ เช่นตัวอย่างจากภาษามาเลย์มาตรฐานดังนี้

kedai 'shop' → pededai 'shopkeeper'

ladang 'farm' → peladang 'farmer'

makan 'eat' → makanan 'food'

nyanyi 'sing' → nyanyian 'song'

jalan 'road' → perjalanan 'journey'

kahwin 'marry' → perkahwinan 'marriage'

ในด้านระบบเสียง ภาษาตระกูลนี้ ไม่มีวรรณยุกต์ และมีระบบเสียงที่เรียบง่าย พยางค์ส่วนใหญ่เป็นพยางค์เปิด ลงท้ายด้วยเสียงสระ พยัญชนะควบกล้ำมีน้อยมาก ส่วนเสียงสระก็เรียบง่าย บางภาษามีแค่สระ a, i, u ภาษามาเลย์ปัตตานีมี i, e, ε, i, a, u, o, v ซึ่งมีเสียงขึ้นจมูกและสระผสมด้วย

ในด้านไวยากรณ์ ภาษาตระกูลนี้มีการเรียงคำ 2 แบบ บางภาษา เช่น มาเลย์ เรียงคำแบบไทย คือ ประธาน-กริยา-กรรม ส่วนภาษาฟิลิปปินส์เรียงคำแบบ กริยา-ประธาน-กรรม

ตัวอย่างประโยคภาษามาเลย์ถิ่นไทย เช่น /ibu dukong anoh/ (แม่-อู๋ม-ลูก)

สำหรับการวางคำขยาย ภาษามาเลย์ถิ่นไทย เหมือนภาษาไทยทุกประการ คือวางคำขยายไว้ข้างหลัง เช่น /uia biso / (งู-พิษ), /ibu ajε/ (แม่-ไก่), /gigi buboh/ (ฟัน-ปลอม), /layi ha jo-hajo/ (วิ่ง-ช้า)

ส่วนการใช้ลักษณนามนั้น ภาษามาเลย์ถิ่นไทยใช้เหมือนภาษาไทย คือพูดว่า “รถสามคัน” /kiyεiε tigε buwεh/ แต่ภาษามาเลย์มาตรฐานวาง

จำนวนนับและลักษณนามไว้หน้านาม เหมือนภาษาจีน เช่นพูดว่า “ห้าตัวแพะ” / lima ekor kambing/, “สองอันปากกา” / dua batang pen/ เป็นต้น

3.5 สรุป

ภาษาที่ใช้พูดในสังคมไทยทั้งหมดสามารถแบ่งตามความสัมพันธ์ทางเชื้อสายได้เป็น 5 ตระกูล ได้แก่ตระกูลไท-กะได จีน-ทิเบต แม้ว-เข่า ออสโตรเอเชียติก และออสโตรนีเซียน ภาษาตระกูลไท-กะไดมีความสำคัญมากที่สุด เพราะมีผู้พูดจำนวนมากที่สุดและมีทั่วทุกภูมิภาค นอกจากนั้นภาษามาตรฐานของประเทศไทยก็เป็นภาษาในตระกูลนี้

จากการเปรียบเทียบลักษณะสำคัญทั่วไปของภาษาตระกูลต่างๆ จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันมาก เช่นส่วนใหญ่เป็นภาษาคำโดด และเรียงคำแบบ ประธาน-กริยา-กรรม นอกจากนั้นทุกภาษาในตระกูลเหล่านี้ที่พบในประเทศไทย ไม่มีการเติมหน่วยคำหรือเครื่องหมายใดๆที่ค่านามเพื่อบอกพจน์ ลิงค์ การก และความชี้เฉพาะ และไม่มีการเติมหน่วยคำเพื่อแสดงกาล มาลา วาจก ที่คำกริยา การเติมหน่วยคำเพื่อแสดงประเภททางไวยากรณ์เช่นนั้นพบทั่วไปในภาษาตระกูลอื่นโดยโรเปียน ความคล้ายคลึงกันของภาษาต่างตระกูลกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้น่าจะเนื่องมาจากการมีอิทธิพลซึ่งกันและกันของภาษาต่างๆเหล่านี้ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในบทข้างหน้า

แบบฝึกหัด (บทที่ 3)

1. จงอธิบายความแตกต่างระหว่างคำว่า “ไทย” “ไท” หรือ “ไต” ยกตัวอย่างประกอบด้วย
2. ภาษาตระกูลออสโตรนีเซียนเหมือนและต่างจากภาษาตระกูลไทอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างภาษาตระกูลนี้ที่พูดในประเทศไทยและในที่อื่น ๆ ของโลก
3. ภาษาตระกูลมอญ-เขมรเหมือนและต่างจากภาษาตระกูลไทอย่างไรบ้าง ภาษาตระกูลนี้พูดที่ใดบ้าง
4. ภาษาตระกูลไทที่ไม่ได้พูดในประเทศไทยมีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างและระบุลักษณะสำคัญที่น่าสนใจ
5. ภาษาตระกูลมั่ว-เย้า เหมือนและต่างจากภาษาตระกูลไทอย่างไรบ้าง ภาษาตระกูลนี้พูดที่ใดบ้าง
6. ภาษาจีนเป็นภาษาตระกูลอะไร มีภาษาจีนอะไรบ้างที่พูดในประเทศไทย ลักษณะทางภาษาเหมือนและต่างจากภาษาตระกูลไทอย่างไรบ้าง
7. จงเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาใดก็ได้ที่พูดในประเทศไทยกับภาษาใดก็ได้ในตระกูลอินโดยูโรเปียน
8. จงเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษา 2 ภาษาในตระกูลเดียวกัน แต่ภาษาหนึ่งพูดในประเทศไทย และอีกภาษาพูดที่ประเทศอื่น